

VÄGLEDAREN

i utbildning och arbetsliv

#2:2023

STOCKHOLMS
UNIVERSITET BJÖD
IN TILL ÖPPET HUS

A hexagonal inset image showing the front of a blue SL train. The destination sign above the windshield reads 'Högdalen'. The train number '2177' is visible below the windshield. The text ' Tjejer provar på livet som ingenjör' is overlaid on the image.

Tjejer provar på
livet som ingenjör

*Väddö folkhögskola
erbjuder etablerings-
kurs för nyanlända*

SIDAN 4-5

Innehåll i detta nummer!

- 4 **Folkhögskola**
Vägledaren besöker Väddö folkhögskola som har etableringskurs för nyanlända
- 10 **Frågespalten**
Spännande projekt rörande skola-arbetsliv i Åre
- 21 **Styrelsen**
Roland Trygg är ny i styrelsen och prenterar sig här!
- 24 **Gymnasiet**
Utveckla din vägledning för att främja nyanländas karriärlärande
- 28 **Folkhögskola**
Följ med till Ultuna där Region Uppsalas folkhögskola bedriver sin verksamhet
- 32 **IGEday**
MTR Tech inspirerar unga tjejer inom teknik
- 48 **Forskarskolan**
Petronella Rosenquist vill studera kvinnor i den tekniska miljön

Framsidan

Konstverk utanför
Väddö folkhögskola

Foto: Lotta Lindström

Kära läsare!
Nu har vi gått över till sommartid och våren är på ingång. I år har inget varit som vanligt för mig. Ingen skidåkning och ingen träning. Halkade och bröt vänster underarms båda ben och har nu fått stabilisera det hela med en stålplatta och stift. Inte något jag önskar andra. Rehabiliteringen tar tid tydligen så det gäller att skynda långsamt. Nu är det bra att jobba med både kortsiktiga och långsiktiga mål. Ser alltså fram mot torra och halkfria vägar och att dagarna blir längre så att urvalet av promenadvägar blir flera och bättre och att längden på promenaderna kan öka.

Årets digitala årsmöte är precis avslutat. Ni kan läsa ett sammandrag från mötet i tidningen och styrelsens prioriteringar för 2023. Hela verksamhetsberättelsen, målsättning, handlingsplan och ekonomi kan ni läsa på föreningens hemsida www.vagledarforeningen.se
Extra roligt är att det utsågs två nya hedersmedlemmar i vår förening. Vi gratulerar Mikaela och William till utmärkelsen.

Tidningens tema denna gång är Folkhögskola och Vuxenutbildning. Ni kan läsa om hur det är att gå en folkhögskoleutbildning. En flexibel skolform där många människor tack vare folkhögskolan har hittat tillbaka till studier och kommit till rätta i livet och trots motgångar och brokig bakgrund kunnat få tillträde till arbetsliv eller högskola och universitet. Vi får också veta mer om ViS, Vuxenutbildning i Sanverkan och om nätverket SiV (Studie- och yrkesvägledare inom Vuxenutbildning) och hur de jobbar.

Förutom folkhögskola kan ni i innehållet hitta nätverksmöten, en ny presentation från forskarskolan Finn Fram, ny utbildning och inte minst vår medlemsvärvartävling med fint pris.

OBS! Det är nu TID att anmäla sig till SVF:s rikskonferens i höst. Den blir fysisk! Och 2 dagar. Temat är "Vägledning för alla av alla". Vägledningens kompensatoriska uppdrag med andra ord. Här blir det föreläsningar och exempel på hur man i vardagen dvs hands on arbetar med detta uppdrag som både är stort och svårt. Bra kompetensutveckling för alla som kommer i kontakt med ungdomar och vuxna som behöver anpassad utbildning (läs NPF, Autismspektrat, särskola inom grund- och gymnasieskola och vux samt övriga skolformer), Ta chansen att få träffa kollegor och få tid att reflektera över uppdraget tillsammans och med andra professionella få stöta och blöta vardagens utmaningar men också dela positiva erfarenheter. Sen finns ju även en bonus – det är roligt att träffas igen!
Ni hittar mer om konferensen i tidningen och på vår hemsida.

Till sist vill jag tacka alla er medlemmar för det förnyade förtroende vi fått i samband med årsmötet.

Nästa nummer av din medlemstidning kommer i höst så jag vill önska alla en skön sommar och en bra semester och hoppas nu att vi möts på konferens i Stockholm i slutet av oktober.

Agneta Söderlund
chefredaktör

Etableringskurs för nyanlända på Vaddö folkhögskola

TEXT & FOTO: LOTTA LINDSTRÖM

Vaddö folkhögskola bedriver i samarbete med Arbetsförmedlingen 26 veckor långa Etableringskurser på Vaddö, i Eskilstuna och i Vårby Gård. Målgruppen för utbildningen är personer som omfattas av etableringsuppdraget enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som har en pågående etableringsplan. Personer med kort utbildningsbakgrund prioriteras. Det är Arbetsförmedlingen som beslutar vem som ska delta i utbildningen. Arbetsförmedlingen gör en arbetsmarknadspolitisk bedömning som ligger till grund för en etableringsplan. Etableringskurserna ingår i etableringsplanen.

Målet med kursen är att alla deltagare ska komma ett steg närmare arbetsmarknaden och/eller fortsatta studier. Jag besökte Vaddö folkhögskola för att i första hand kolla Etableringskursen som ges till nyanlända där

målet är att deltagarna ska komma ett steg närmare arbete. I kursen ingår:

- Språkträning
- Samhällskunskap
- Datakunskap
- Historia och geografi
- Personlig utveckling
- Arbetslivsorientering
- Studiebesök

I språket arbetar de med att träna läsning, skrivning, tal och att lyssna med målet att deltagarna sen ska kunna klara SFI, de tar också upp levnadssätt och sådant som är typiskt svenskt, de arbetar även med teman t ex om påsken och traditioner, religionsfrihet, lagar och regler, naturen och allemansrätten och att öva på utegym. De har alltid ett motionspass på måndagsmorgonen och när jag besökte dem spelade de badminton. De jag träffade

Vaddö folkhögskola.

idag började i mars och kommer bli klara i augusti. Efter kursen får deltagarna ett intyg.

Lärare och kontaktpersoner

Väddö folkhögskola började ge kursen 2015 i Norrtälje centrum, det flyttade till Väddö året därpå. Först med läraren Annika Silow sedan även Ann-Sofie Samaras. De säger att de inte bara är lärare utan också deltagarnas kontaktpersoner i deras kontakter med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialtjänsten, vården etc deltagarna har alla olika utmaningar och utbildningsbakgrund, allt ifrån analfabet till akademiker. En del deltagare har fått lov att gå kursen ytterligare en gång då det bedömts nödvändigt. Träffade även skolans kommunikatör Ylva Norgren som berättade om bl a övriga kurser på Väddö folkhögskola. Dessa är: allmän kurs Norrtälje eller distans.

Om Väddö folkhögskola

Väddö folkhögskola är Stockholms läns äldsta folkhögskola, är helnykter och belägen på en ö med fast broförbindelse över Väddö kanal. Skolan ligger intill det lilla samhället Älmsta. Väddö ligger tre mil norr om Norrtälje och tio mil från Stockholm, med bussförbindelse från Tekniska Högskolan. På skolans internat finns plats för 47 elever. På skolområdet finns gym och bastu. Skolan startades 1879 och drevs

till en början av Stockholms läns landsting. År 2002 överfördes skolan tillsammans med Västerhaninge folkhögskola, som då bytte namn, till Stiftelsen Väddö Södertörns folkhögskolor. Detta innebär ett nära samarbete mellan skolorna.

Att bo på skolan är både roligt och berikande och man bor tillsammans med många olika människor, men det ställer också krav på samarbete och hänsyn. Man får inte ta med husdjur.

På skolan finns dels ett elevråd och dels ett kursråd med elevrepresentanter och representanter från olika personalkategorier. Varje kurs eller årskurs ansvarar tillsammans med klassföreståndaren/läraren för genomförande av respektive utbildning.

Skolan är till för dem som är 18 år eller äldre. De kan t ex ha folkskola, grundskola, gymnasium eller arbetslivserfarenhet bakom dig. Till vissa kurser krävs högskolebehörighet. Väddö folkhögskola med sitt breda kursutbud och internat är ett självklart alternativ till annan vuxenutbildning.

Ansökan till samtliga kurser skall vara skolan tillhanda på tider som anges för varje kurs. Alla sökande till långa kurser kallas till intervjuer.

Deltagare på etableringskursen på Väddö folkhögskola.

Kursinnehåll för etableringskurserna

Aktivitetsansvaret omfattar ungdomar som:

- ✳ Kommunikations- och språkträning
- ✳ Arbetsmarknadskunskap
- ✳ Studie- och yrkesvägledning
- ✳ Yrkesorientering
- ✳ Grundläggande data
- ✳ Friskvårdsaktiviteter
- ✳ Kost och hälsa
- ✳ Hushållsekonomi
- ✳ Studiebesök
- ✳ Föreningskunskap

Målet med kursen är att alla deltagare ska komma ett steg närmare arbetsmarknaden och/eller fortsatta studier.

Vägledning av alla, för alla, vägledningens kompensatoriska uppdrag.

Ett av studie- och yrkesvägledares större uppdrag är att arbeta kompensatoriskt för att främja likvärdighet och ge individer självkänsla, identitet och framtidshopp.

Men hur ser det egentligen ut runt omkring i vårt land?

Den svenska modellen gör att Sverige är möjligheternas land.

Här kan du få både en andra och tredje chans att ombestämma dig, reparera tidigare skolgång och att hitta nya möjligheter genom hela livet.

Hur bidrar vi studie- och yrkesvägledare till det livslånga lärandet och till att Sverige ska fortsätta vara möjligheternas land?

Presentation föreläsare Vägledarkonferensen 2023

Agneta Söderlund är verksam som skribent och chefredaktör för Sveriges Vägledarförenings medlemstidning Vägledaren sen många år. Hon har arbetat som SYV, informatör och utredare men huvudsakligen som skolledare inom gymnasieskola, vuxenutbildning och yrkeshögskola. De frågor som legat närmast hjärtat är sociala rättvisefrågor, mänskliga rättigheter och internationalisering vid sidan av utbildningsfrågorna.

Anna Bergholtz, har brutit mark och breddat normer som Sveriges första blinda filmrecensent: med världens första podcast "I mörkret" intervjuar Anna gäster i totalt mörker. För många blev Anna känd när hon arbetade med Morgonpasset i P3. Hon har gjort flertalet radiodokumentärer, programlett i P1 och kan även titulera sig barnboksförfattare. Sedan 2020 driver hon Unique Power, som hjälper företag och organisationer med rätt kompetens inom området funktionsnedsättning.

Lisa Börjegen Ceesay, har genom åren bland annat varit programledare för SVT Barnkanalen, praktiserat på Sveriges Radio och lagt mycket tid och kraft på att volontärarbeta. I dag föreläser Lisa om funkofofi, med fokus på att bredda kunskapen och starta en diskussion i hur vi tillsammans kan skapa ett inkluderande och tillgängligt samhälle. Hon jobbar även hos en kvinnojour och är en feministisk aktivist.

Anna Borg, Leg. lärare, specialpedagog, tidigare rektor och chef inom elevhälsa. Anknuten till Center of Neurodevelopmental Disorders vid Karolinska Institutet (KIND) i Stockholm. Utbildar skolpersonal inom grund- och gymnasieskola, med fokus på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Författare.

Cecilia Löfgreen är framtidsstrateg hos Kairos Future där hon framförallt arbetar med offentlig och ideell sektor. Hon är en uppskattad föreläsare och berättar ofta om morgondagens medborgare samt om trender som kan påverka offentlig sektor i framtiden.

Pelle Sandstrak. "Pelle Sandstraks föredrag är som en rockkonsert - det svänger högt, lågt, skrott och tårar, oförutsägbart, olikt alla andra föredrag" Sveriges Radio P4. Pelle Sandstrak har medverkat i allt från Skavlan på SVT till de lokalaste nyheter. Hans boktrilogi Mr Tourette Och Jag, ska bli spelfilm 2024.

Program

Vägledarkonferensen 2023

Anmäl dig på
www.vagledarforeningen.se

Torsdag 26 okt • Piperska Muren, Stockholm

- 08.00–09.00 **Registrering** med kaffe utställning
- 09.00–09.15 Moderator **Agneta Söderlund** inleder dagen
- 09.15–10.45 **Anna Borg**
Att vägleda vid övergångar- utmaningar och möjligheter
Definiera begreppet "övergång" i relation till "förändring" • Vad är framgångsrikt att göra vid övergångsarbete - vad säger forskning? Att få förståelse för varför övergångar är viktigt att arbeta med ur ett vägledande perspektiv.
- 10.45–11.00 Bensträckare
- 11.00–12.00 **Anna Bergholtz**
Blind – ett annat sätt att se
Anna Bergholtz är den prisade journalisten och entreprenören som förlorade synen i vuxen ålder och menar att hon aldrig varit så "seende" som nu.
- 12.00–13.30 Lunch
- 13.30–15.00 **Cecilia Löfgreen**
Morgondagens medborgare
Kairos Future Morgondagens medborgare är kärnan i framtidens samhälle. Att förstå deras förväntningar och attityder är avgörande för alla som är med och utvecklar vårt gemensamma samhälle eller dagligen möter våra medborgare.
- 15.00–15.30 Eftermiddags fika
- 15.30–16.30 **Lisa Börjegren Ceesay**
Funkofobi i alla rum
Lisa utgår från tre frågeställningar. Vad är funkofobi? Hur tar det sig uttryck? Vad betyder funkofobi i alla rum? En uppriktigt föreläsning, med humoristiska inslag där målet är att kunna inkludera alla med ett tydligt och lättsamt språk.
- 16.30–16.45 Moderator **Avslutning av dagen**

Fredag 27 okt

- 08.30–10.00 **Seminariepass 1**
- 10.00–10.30 Kaffe och utställning
- 10.30–12.00 **Seminariepass 2**
- 12.00–13.30 Lunch och utställning
- 13.30–15.15 **Pelle Sandtrak**
Från uteliggare i Norge till ineliggare i Sverige
Hur bemöta och vägleda det ovanliga?
Pelle Sandtrak berättar om de människor som såg hans personlighet, som inkluderade honom i gemenskapen, inte bara ett hopplöst fall, en diagnos. Här gestaltar och berättar han med absurd humor och lika mycket allvar om sina erfarenheter som kommer ge dig värdefulla stödhetstips och att släppa det ingrodda vanlighetstänket.
- 15.15–15.30 Moderator **Avslutning**

Vill du hålla en workshop eller ett seminarium vid Vägledarkonferensen 2023, fredagen den 27/10?

I år blir det fysisk konferens på Piperska Muren och seminarierna hålls fredagen den 27 oktober. Första passet 08.30-10.00 och andra passet 10.30-12.00. Hela konferensen sänds även digitalt.

Sveriges Vägledarförening inbjuder dig att medverka på konferensen genom att hålla en workshop eller ett seminarium. Nu öppnar vi upp för dig att presentera ditt utvecklingsarbete för kollegor från hela Sverige.

Är du intresserad? Skicka då ett mail som innehåller:

1. Rubrik på din presentation
2. Om du tänker dig workshop eller seminarium
3. Namn på presentatören
4. Vilken verksamhet hen representerar
5. Kan du båda passen eller bara ett, ange vilket
6. Fullständiga kontaktuppgifter (telefon, mail, postadress)

Skicka ditt förslag till oss i konferensgruppen senast onsdagen den 31 maj till
anita.edvinsson@gmail.com
Ange "konferens 2023" i meddelanderaden.

Konferensgruppen väljer ut max 8 bidrag som erbjuds möjlighet att hålla seminarium eller workshop i anslutning till årets konferens. Om det uppstår konkurrens vid urvalet tas hänsyn till hur väl bidraget ligger i linje med konferensens tema. Beslutet kan inte överklagas.

Du som blir utvald får besked om det i månadskiftet juni/juli.

Anmälda till konferensen väljer vilka seminarier de vill gå på, det kan vid för lite anmälningar bli inställda seminarier.

Ingen ersättning/arvode utgår. Fri konferens för de som ska hålla seminarium/workshop.

Välkommen med ditt bidrag!

Möt en av huvudföreläsarna på årets rikskonferens!

Fokus på NPF och vägledning

TEXT: JOHANNA MÖLLER FOTO: PRIVAT

Anna Borg är legitimerad lärare men arbetar numer som föreläsare, utbildare och författare för grund- och gymnasieskolpersonal med fokus på NPF. Utöver det har hon också arbetat som rektor samt har en examen i specialpedagogik. Just nu är hon aktuell med sin bok om övergångar i skolan och hur en bättre organisation kring dessa kan förebygga skolsvårigheter och istället skapa en god skolmiljö för alla, i synnerhet för elever med NPFdiagnos.

Redan tidigt i sin karriär som grundskollärare mötte Anna elever både med och utan NPFdiagnos och vars skiftande behov var svåra att begripa sig på. Där och då väcktes ett intresse att försöka förstå. När Anna började arbeta inom elevhälsan gavs hon också möjlighet att tillförskansa sig mer kunskap inom NPFområdet och kunde därigenom också förstå och relatera till uppkomna behov hos elever på ett bättre sätt.

I arbetet med elevhälsoteamet kom hon i kontakt med via Sven Bölte som är professor på Karolinska institutet. Han arbetar för Center of Neurodevelopmental Disorders vid KI (KIND). Idag är hon anknuten till dem och håller både i föreläsningar och utbildningar.

Förändringar och övergångar

Anna berättar att övergångsarbete till stor del handlar om att systematisera sitt arbete, det gäller både för vägledare och pedagoger. Med ett strukturerat förhållningssätt möter du som pedagog elevens behov och kommunikationen mellan er flyter på bättre. Att strukturera upp ditt möte kan exempelvis innebära att man inför mötet/samtalet förbereder den man ska träffa på vad som ska avhandlas. Förberedelsen bidrar också till att personen blir tryggare i sammanhanget. Arbetssättet är så klart inte bara tillämpligt

på dem med NPFdiagnos utan generellt blir det bättre för alla om vi ges möjlighet till förberedelse.” Anna relaterar till sig själv ”jag blir ju nöjd och uppskattar om jag märker att någon lagt ned tid på att planera mötet med mig”. Anna menar att det är en stor skillnad på förändring och övergång då ”en förändring kommer utifrån och utan större möjlighet till förberedelse eller planering medan en övergång är väntad. Den går att förutse och därmed möjlig att förbereda genom planering”

Anna Borg

Förberedelse inför samtalet

”Vill man ha något ut av kommunikationen gör man klokt i att ha en struktur som synliggör ens intentioner” säger Anna och förtydligar innebörden med att förbereda individen inför samtalet. Bestäm tid och plats samt hur lång tid samtalet skall ta. Informera också vad ni ska samtala om, vilka som kommer att närvara och målet med samtalet samt hur ni går vidare efter samtalet. Om du har den strukturen inför varje samtal så underlättar du väldigt både för individen och för dig själv. Med en färdig struktur menar Anna ger du individen möjlighet att förbereda och möjlighet att ta kontroll över sin tid hos dig. Det du berättar kanske väcker nya tankar och idéer hos individen som hen nu ges möjlighet att förbereda. ” Det roligaste jag egentligen har lärt mig/ upptäckt är att förberedelse hjälper de flesta men det kan också ha en helt avgörande betydelse för andra”. säger Anna och fortsätter med att poängtera att dina förberedelser blir helt enkelt grunden för att förstå någon annans behov. Det viktiga i samtalet enligt Anna Borg är också att lyssna mer än att prata. Lyssna för att förstå och inte för att värdera. I slutändan handlar samtalet om att uppnå en högre grad av självständighet hos individen.

3

frågor med David och Viktoria!
Vi pratar med: Linnéa Sahlmén, Åre!

-1-

Ni har ju ett pågående projekt för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv. Kan du beskriva projektet, mål och syfte?

Syftet med projektet är att öka kvalitén på kontakten mellan kommunens ungdomar och det lokala näringslivet och den offentliga verksamheten och på så sätt öka elevernas kunskap om kommunens arbetsmarknad. Fokus har varit att arbeta med Prao och stärka den så att alla elever får en likvärdig och meningsfull praovärdig bakgrund och kontaktnät.

Målet med de insatser som skapas och struktureras är att fler ungdomar kan se ett framtida yrkesliv i Åre Kommun, minska andelen könsstereotypa yrkesval och att vi då kan arbeta för att minska antalet avhopp och sena omval på gymnasiet.

-2-

Vilka faktorer ser du är avgörande för ett långsiktigt och likvärdigt karriärlärande med återkommande samarbeten skola-arbetsliv?

Att skolpersonal och arbetsplatserna förstår varandras behov och ser vinsterna med samarbeten. Eleverna får då lättare att skapa förståelse för kopplingen mellan olika ämnen i skolan och yrkeslivet. Deras perspektiv vidgas och undervisningen stärks. All samverkan med arbetslivet ska givetvis ge ett stort värde för eleven, kunna kopplas till lärarnas undervisning och stärka de arbetsplatser som har stort behov av arbetskraft nu och i framtiden.

-3-

Beskriv hur Åre arbetar med Prao och andra SSA-aktiviteter.

Åre Kommun genomför återkommande aktiviteter som studiebesök, arbetsmarknadsdagar och arbetsmarknadsdag där både lärare och studieredare samt yrkesvägledare och studiehandledare är aktiva. Vi arbetar med Prao som en helhet där eleverna får skriva personligt brev i svenskan, söka sitt arbete genom praktikverktöget Samverka och sedan redovisa sin praovecka för varandra. Detta gör att elevernas kunskap om arbetsmarknaden ökar.